

Sisällissodan yhteinen muistohetki, Turun tuomiokirkko 20.5.2018
Arkkipiispa Kari Mäkisen johdantosanat

**

Sadan vuoden jälkeen sisällissota on tuonut meidät tänään tänne kirkkoon. Täällä ovat nyt sisällissodan perinnön monet kasvot. On punaista perintöä ja on valkoista perintöä, on perintöä, jolla ei ole väriä, ja perintöä, jonka värit ovat haalistuneet ja sekoittuneet. Ne yhdessä muodostavat sisällissodan perinnön. Se on meidän yhteistä perintöämme, kaikessa kauhistuttavuudessaan ja traagisuudessaan. Se on sadan vuoden aikana muovannut meitä ja sitä, miten yhteiskuntana elämme ja toimimme.

Sisällissodan perintö on elänyt yhteisissä kansallisissa kertomuksissa ja toisistaan poikkeavissa oman suvun ja perheen kertomuksissa. Sadan vuoden ajan erilaiset kertomukset ovat etsineet ja pyytäneet itselleen paikkaa, tilaa ja arvostusta. Vähitellen on suostuttu siihen, että kertomukset voivat olla erilaisia. Ne yhdessä ovat meidän kertomuksemme.

On myös paljon, mistä on pitänyt vaieta. Kaikesta ei ole voinut kertoa eikä kaikille. Sekin on muovannut meitä. Se hiljaisuus asuu meissä edelleen.

Sisällissodan moninainen perintö on nyt tänään tässä, meissä, niin kerrottu kuin vaiettu. Olemme tuoneet sen kirkkoon. Sisällissodan perintö on myös kirkon perintöä, haavat kirkon haavoja, häpeä kirkon häpeää. Samalla tämä kirkko muistuttaa paljon sataa vuotta pidemmästä ja syvemmästä kristinuskon perinnöstä. Jokaisen ihmisen arvo ja arvokkuus ovat loukkaamattomia, eikä se ei viime kädessä ole kiinni siitä, miten ihmiset yhteiskunnassa tai kirkossa ovat osanneet tai osaavat sen osoittaa.

Tänään en ajattele vain meitä, jotka nyt yritämme tunnistaa, mitä sisällissodan perintö merkitsee. Ajattelen myös heitä, jotka ovat tämän perinnön meille jättäneet. Meidän muistissamme ja sukujemme muistissa he ovat edelleen läsnä, tässäkin. Niinpä mielessäni näen täällä myös ne naiset ja miehet sadan vuoden takaa, jotka kantoivat sisällissodan ja vankileirien koko kauheuden ja ristiriitaisuuden. Heille haluaisin erityisesti sanoa: - Istukaa nyt lopulta tässä, eri puolilla olleet ja sivusta katsoneet. Istukaa vierekkäin. Ei teidän tarvitse muistella eikä kertoa, mitä se kaikki teille oli. Me tuskin voisimme sitä loppuun saakka ymmärtää. Mutta istukaa nyt tässä meidän kanssamme, istukaa vierekkäin. Tehkää se itsenne takia, mutta ennen muuta lastenne takia ja lastenlastenne ja heidän lastensa takia, ja meidän ja meidän lastemme ja lastenlastemme takia. Että oikeudenmukaisuutta olisi enemmän kuin armottomuutta, sovintoa enemmän kuin väkivaltaa ja toivoa enemmän kuin pelkoa.

Teitä ja kaikkia sisällissodan, vankileirien ja teloitusten uhreja muistaen sytytämme tänään muistokynttilät, hiljennymme ja viemme muistomerkeille tervehdyksen.